

LUTERAN (130) *sb m*

e jasne, a pochylone (w tym w a 3 r. błędne znakowanie).

sg N luterån (2). \diamond *A* luteråna (1). \diamond *I* luterån(e)m (2). \diamond *pl N* luterånowi(e) (45), luteråni (32); -owie *KromI* (6), *KromRozm II* (4), *RejPos*, *WujJudConf*, *ReszPrz* (8), *ReszList*; -i *SkarJedn*, *SkarŻyw* (2); -owie : -i *KromRozm III* (13 : 5), *WujJud* (11: 24). \diamond *G* luterån(o)w (27). \diamond *D* luterån(o)m (3), luterånum (1) *BielKron*. \diamond *A* luteråny (7). \diamond *I* luteråny (6), luterånami (1); -y : -ami *WujJud* (2 : 1). \diamond *L* luterånach (3).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w.

Wyznawca nauki Marcina Lutra, protestant (130) : KromRozm I D2v marg, G, Gv marg, G2v; KromRozm II a2v, b3v; Lutheranowye między łobą yednoftány porządek máyą KromRozm III G3v, C2v, F2, II7v, 12v, O8v (11); Cesarz [...] piął do Kfiążąt Niemieckich/ żáluąc łie ná nie/ iż łobie łofobne Seymy vftáwuia á nie czynia dofyć Dekretowi Wormáckiemu przeciiv Lutheranum BielKron 201; BialKat 118v; Owa wy chcecie Lutheran y zgodzić z Zwingliany/ co ieft rzecz niepodobna WujJud 248v; Confesionifte zchlebienia z Lutheran dopuřzczáć muřzą. WujJud L16, 14v, 53, 175v, 208, 227v (43); SkarŻyw 91; COć wymyřlili ci Haeretykowie? (Bo ták Phiłozoph Lutheraná zowie) KochFr 62; ReszPrz 42, 43, 66, 67, 70 (17); ReszHoz 140; SkarKazSej 686a.

W połączeniu z zaimkiem dzierzawczym w funkcji ekspresywnej (5): nychaymy tych/ o ktorých wálly Lutheranowye nic nye dzyerzą KromRozm I L4, E4; náłlych Lutheranow przodki Aeriulá Luciferá/ y Yowinianá/ [...] z ich náukámi [kościół] zwyćyężył KromRozm II v4v; KromRozm III B7v; WujJud 70.

W połączeniu z nazwą wyznawców określonego kierunku religijnego (2): Lutheranowie Aëriani WujJud 228v marg, Mm5v.

W połączeniu z imieniem (1): w dziewiátym rozdziale Ian S. opifuie [...] łżeścioro przeřládownie haeretykow/ ktore miało być od czásow Apofstolřkich/ áz do łkończenia řwiátá: iáko y łam Chytreus Lutheran zeznawa. WujNT 857.

W połączeniach szeregowych (26): KromRozm I E4, M3v, [P2]v; Yácy łą dżifyeyłly Lutheran/ Sákrámentarze/ y Nowokrczeńcy. KromRozm III D7, B6, G6v, H7, I4v, K3 (9); RejPosWiecz² 94v; WujJud 116v, 131, 165, 214v; Iednáć to wiára v Grekow y v Rzymian/ łami tylko Heretykowie/ Zwingliani/ Lutheran/ Nowochrczeńcy/ y inni złą wiárę máia SkarJedn 349, 34; SkarŻyw 91, 394; ReszList 178; Arius ieft Miřtrzem Arianow/ Luter Lutheranow/ Kálwin Kálwiniřtow. WujNT 97, 103, 483; PowodPr 37.

W przeciwstawieniach: »krzeřcijanin, papista ... luteran« (2): Mnimałem iżebym z krzeřciyáninem mowił áno z Lutheranem. KromRozm I B2; ten Watablus nie był Lutheran ále Papiřtá. CzechEp 264.

W charakterystycznych połączeniach: dzisiejszy luteran (2), miękki (2), prawy (3), prosty, twardy, uparty, wielki.

Wyrażenie: »bład luteranow« (1): Czym łię zbija bład Lutheranow/ ktorzy nie w pořwiáćaniu ále w łámym vżywaniu pokládaia ćiało y krew Páńłką WujNT 603.

Szeregi: »luteranowie i kacerzowie« [szyk 6 : 1] (7): [Bóg] powyedźyła/ iż brony pyekyelne to yeft kácerze y Luteranowye/ nyemyály kołcyoła yego przemoc. *KromRozm I* F4; *KromRozm II* b3v, y2v; *KromRozm III* A4, E4v, I2v *marg*, 17.

»nowokrzceńcy i luteranowie« (1): Ták Nowokrzceńcy y Lutheranowye czáfem powyedáya. *KromRozm III* H3. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 22 r.*].

»(ani) luterani albo (i, ani) sakramentarze« [szyk 2 : 1] (3): *KromRozm III* G3v; ácz wy dla zgody/ iego [*Kaiwina*] náuki odłtępuiąc/ niewiem co zá łataninę y miesźáninę czynicie/ niehcąc áni Luteranow áni Sákrámeⁿtarzow rozgniewác. *WujJud* 171, 173v. [*Ponadto w połączeniach szeregowych 15 r.*]

Cf LUTER, LUTERYJAN, LUTERYSTA

KCh